
RAPORT Z DELIMITACJI MIEJSKICH OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W MIEŚCIE CZARNE

**GMINA CZARNE
POWIAT CZŁUCHOWSKI
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE**

Czarne 2016

Spis treści

1. METODOLOGIA OPRACOWANIA.....	3
PODSYSTEM SPOŁECZNY	4
PODSYSTEM GOSPODARCZY	4
PODSYSTEM PRZESTRZENNY	5
2. CHARAKTERYSTYKA	7
3. WSKAŹNIKI DELIMITACJI.....	9
3.1. Podsystem społeczny	9
3.2. Podsystem gospodarczy	20
3.3. Podsystem przestrzenny	24
4. WNIOSKI KOŃCOWE.....	28
4. REWITALIZACJA – OBSZARY WSKAZANE	30

1. Metodologia opracowania

Raport z delimitacji miejskich obszarów zdegradowanych został opracowany, zgodnie z „Załoženiami do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”, przyjętymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego¹ do sporządzenia delimitacji obszarów zdegradowanych podlegających rewitalizacji.

W badaniach, zgodnie z ww. wytycznymi przyjęto analizę porównawczą jednostek urbanistycznych, opartą na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degeneracji, pozwalającą na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów miasta.

Wytyczne zastosowane przez Urząd Marszałkowski wskazują zestaw wskaźników obowiązkowych oraz wskaźników fakultatywnych, które winny zostać przyjęte, celem określenia obszarów o najwyższym stopniu degeneracji. Wykorzystanie wskaźników obowiązkowych (na tle średnich wartości w regionie) oraz wskaźników fakultatywnych (odniesionych do średnich wartości na całym obszarze miasta) ma za zadanie prowadzić do pozyskania pełnego obrazu, dotyczącego wszystkich jednostek urbanistycznych miasta, na które zostało ono podzielone oraz wskazania jednostek szczególnie zagrożonych wykluczeniem i predysponowanych do objęcia kompleksowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zastosowanie możliwie dużej ilości wskaźników ukaże nam obszary w mieście, które należy poddać rewitalizacji.

Wskaźniki zostały przypisane trzem podsystemom: społecznemu, gospodarczemu oraz przestrzennemu.

¹ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 714/363/14 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 1 lipca 2014r.

Podsystem społeczny

Wskaźniki obowiązkowe:

- 1) Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. Ludności;
- 2) Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym;
- 3) Liczba przestępstw na 1 tys. ludności;
- 4) Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności.

Wskaźniki fakultatywne:

- 1) Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę;
- 2) Wielkość zaległości czynszowych;
- 3) Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym;
- 4) Odsetek dzieci i młodzieży nieotrzymujących promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 5) Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 6) Liczba ofiar przemocy na 1000 osób;
- 7) Czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności;
- 8) Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze;
- 9) Inne zaproponowane wskaźniki analizujące sytuację społeczną przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań miasta oraz możliwości pozyskania danych.

Podsystem gospodarczy

Wskaźniki obowiązkowe:

- 1) Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób;
- 2) Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności;
- 3) Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych;

Wskaźniki fakultatywne:

- 1) Średnia wartość gruntu na analizowanym obszarze;
- 2) Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości;

- 3) Poziom dochodów ludności określany poprzez wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych na analizowanym obszarze względem średniej miasta;
- 4) Inne zaproponowane wskaźniki analizujące sytuację gospodarczą przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań oraz możliwości ich pozyskania.

Podsystem przestrzenny

Wskaźniki obowiązkowe:

- 1) Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.;
- 2) Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę;

Wskaźniki fakultatywne:

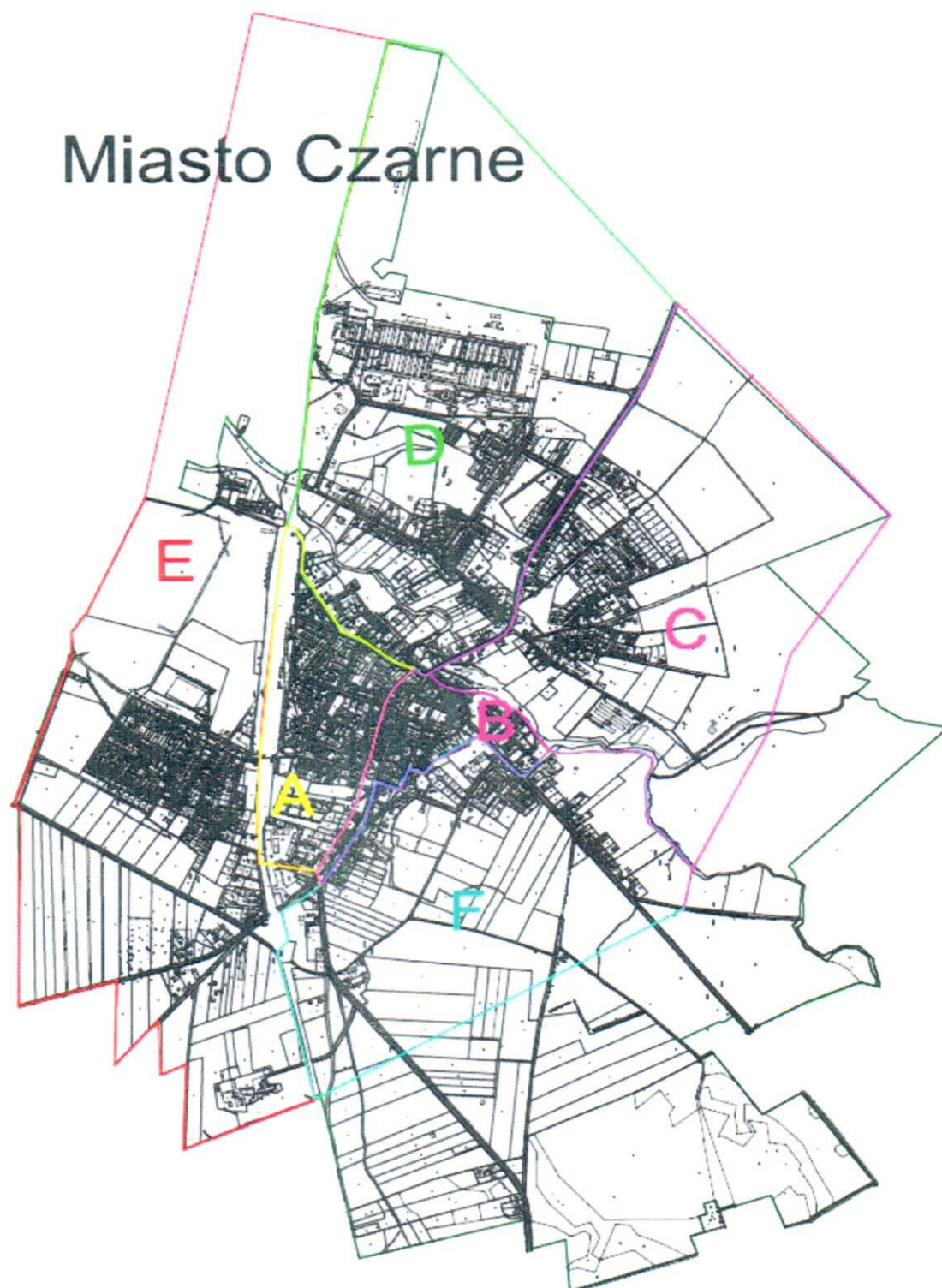
- 1) Niska dostępność do podstawowych usług lub słaba ich jakość (znacząca odległość do obiektów typu przedszkola, ośrodki zdrowia – np. poprzez średnią ważoną odległości itp.);
- 2) Udział budynków wymagających remontu;
- 3) Udział budynków generujących emisje niskie;
- 4) Inne zaproponowane wskaźniki dotyczące infrastruktury, tkanki mieszkaniowej i stanu środowiska przyrodniczego przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań oraz możliwości ich pozyskania.

Urząd Miasta i Gminy Czarne dokonał podziału miasta na jednostki urbanistyczne. Wszelkie uzyskane dane niezbędne do określenia poszczególnych wskaźników zostały pozyskane w podziale na poszczególne ulice. W ramach opracowania wykorzystano dane udostępnione przez: Urząd Pracy, Policję, Urząd Miasta i Gminy Czarne, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zespół Szkół. Wskaźniki fakultatywne jako przedstawienie całościowego obrazu zostały dobrane na podstawie możliwości uzyskania danych statystycznych.

Mając świadomość, iż podstawowym i niezbędnym warunkiem uzyskania w przyszłości finansowania ze środków UE na działania rewitalizacyjne, jest to, aby projekty zintegrowane znalazły się w obszarach, w których wskaźniki obowiązkowe są gorsze (niższe lub wyższe w zależności od charakteru wskaźnika) od wskaźników referencyjnych dla województwa pomorskiego, oraz w których wskaźniki fakultatywne (minimum 3 w kryterium społecznym, minimum 1 w kryterium gospodarczym i minimum 2 w kryterium przestrzennym) prezentują sytuację gorszą od średniej wartości w całym mieście.

Na potrzeby przeprowadzenia delimitacji obszarów zdegradowanych miasto zostało podzielone na **6 jednostek urbanistycznych**. W procesie wyznaczania granic poszczególnych jednostek

urbanistycznych uwzględniono specyficzne cechy terenów miejskich Czarne, opierając się na podziałach już istniejących.

Rys. 1. Podział na jednostki urbanistyczne miasto Czarne

2. Charakterystyka

Gmina Czarne jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo – zachodniej części województwa pomorskiego oraz zachodniej części powiatu człuchowskiego. Siedzibą władz Gminy jest miejscowość Czarne. Obszar ten leży nad rzeką Czernicą oraz na styku granic trzech województw: pomorskiego, zachodniopomorskiego i wielkopolskiego. Powierzchnia Gminy wynosi ok. 235 km², natomiast obszar miasta to 46,39 km².

Tabela nr 1. Struktura liczby ludności w jednostkach urbanistycznych.

Jednostki urbanistyczne	Łącznie liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej		% liczby mieszkańców	
	2012	2014	2012	2014
	6005	5935	100,0%	100,00%
A	1840	1789	30,6%	30,14%
B	1473	1437	24,53%	24,21%
C	341	373	5,68%	6,28%
D	1391	1371	23,16%	23,10%
E	767	757	12,77%	12,75%
F	193	208	3,21%	3,50%

Źródło: Ewidencja ludności UMiG Czarne.

Jednostkę urbanistyczną „A” wyznaczają od południa tory kolejowe od północy ulica Kanałowa i ulica Kościuszki. Od strony zachodniej granice stanowi ulica Ogrodowa, natomiast od wschodu Teren Zakładu Wdrożeń i Usług Technicznych. Obszar ten zawiera park miejski, Zespół Szkół oraz Urząd Miasta i Gminy.

Jednostkę urbanistyczną „B” wyznaczają od południa ulica Przemysłowa i Kościuszki, od wschodu i północnego wchodu rzeka Czernica, natomiast od zachodu teren za kościołem. Obszar ten stanowi centrum miasta z placem.

Jednostkę urbanistyczną „C” stanowi północno wschodnia część miasta. Od strony północnej granice jednostki wyznaczają granice miasta, od wschodu rzeka Czernica. Natomiast granica południowo zachodnia jest wyznaczona przez ulicę Szczecinecką. Teren ten jest skupiskiem mieszkalnictwa jednorodzinnego.

Jednostkę urbanistyczną „D” stanowi zachodnią część miasta. Jest to obszar zawierający osiedle WDM-y, teren Zakładu Karnego oraz ulice Strzelecką. Granica południowa jednostki została wyznaczona przez tory kolejowe.

Jednostkę urbanistyczną „E” stanowi południową część miasta. Jest to obszar zawierający osiedle Zatorze oraz teren Jednostki Wojskowej. Granica północna jednostki została wyznaczona przez tory kolejowe, natomiast południowa i wschodnia została wyznaczona przez granice miasta Czarne.

Jednostkę urbanistyczną „F” stanowi wschodnią część miasta. Jest to obszar znajdujący się przy drogach wojewódzkich nr 201 i 202. Granica wschodnia i wschodnia północna została wyznaczona granicami miasta Czarne.

3. Wskaźniki delimitacji

3.1. Podsystem społeczny

Wskaźniki obowiązkowe:

- 1) Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności;
- 2) Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym;
- 3) Liczba przestępstw na 1 tys. ludności;
- 4) Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności.

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Dane zostały udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarne. Ukazują one spadek ilości osób korzystających z zasiłków, przy ogólnym spadku ludności. Tabela nr 2 ukazuje, iż Czarne wykazuje bardzo wysoki wskaźnik w stosunku do województwa pomorskiego i Polski.

Tabela nr 2. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności

Jednostki urbanistyczne	łącznie liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	1840	1789	167	137	90,8	76,6
B	1473	1437	201	184	136,5	128,0
C	341	373	3	3	8,8	8,0
D	1391	1371	75	70	53,9	51,1
E	767	757	61	54	79,5	71,3
F	193	208	0	1	0,0	4,8
Czarne	6005	5935	507	449	84,4	75,7
woj. Pomorskie					52,9	
Polska					50,0	

Najwyższe odchylenie powyżej wartości referencyjnej występuje w starej części Czarnego, czyli w jednostkach urbanistycznych „A”, „B”, „J”, a także w rejonie Zatorze (jednostka urbanistyczna „E”). Przekroczenie prawie 3-krotnie wskaźnika w jednostce urbanistycznej „B” w stosunku do województwa pomorskiego i Polski ukazuje, iż obszar jest zamieszkały przez osoby biedne i bezrobotne.

Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Człuchowie liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na koniec 2012 r. wynosiła 430 osób natomiast na koniec 2014 r. nastąpił minimalny spadek i wynosi 407 osób. Wskaźnikiem określającym sytuację bezrobotnych na rynku pracy jest okres pozostania bez pracy. Jeżeli bezrobotny pozostaje bez pracy dłużej niż roku mów się wtedy o bezrobociu długotrwałym. Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej roku na koniec 2012 wynosiła 98 osób, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 22,80 %.

Tabela nr 3. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Jednostki urbanistyczne	Liczba długotrwale bezrobotnych		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	
	2012	2015	2012	2015	2012	2015
A	30	80	1298	1181	2,31%	6,77%
B	29	74	957	1272	3,03%	5,82%
C	5	7	242	279	2,07%	2,51%
D	18	53	958	924	1,88%	5,74%
E	16	27	543	503	2,95%	5,37%
F	0	6	120	133	0,00%	4,51%
CZARNE	98	247	4118	4292	2,38%	5,75%
woj. Pomorskie					2,45	
Polska					3,08	

Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w Czarnej na koniec 2012 r. wynosił 2,38 i był minimalnie niższy od wartości referencyjnej dla województwa pomorskiego 2,45. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych mieszka w starej części miasta oraz na Zatorzu (jednostka urbanistyczna „B” i „E”), tam wystąpiło największe odchylenie wskaźnika powyżej wartości referencyjnej dla województwa pomorskiego. Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej roku na koniec 2012 wynosiła 98 osób, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 22,80 %. Na dzień 29.10.2015r. liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej roku wynosiła 247 osób, a ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych wyniósł 60,69%. Jest to bardzo niepokojąca informacja, gdyż tym osobą jest coraz trudniej znaleźć zatrudnienie.

Liczba przestępstw na 1 tys. ludności

Dane o liczbie przestępstw stwierdzonych zostały udostępnione przez Posterunek Policji w Czarnem według stanu na koniec 2013 r. i 2014 r. We wcześniejszych latach nie była prowadzona elektroniczna ewidencja przestępstw i nie ma możliwości pozyskania danych z 2012 r. Z tego względu dane z 2013 r. zostały przyjęte dla 2012 r. –przeliczono je na 1 tys. ludności wg stanu na koniec 2012 r.

Tabela nr 4. Liczba przestępstw na 1 tys. ludności

Jednostki urbanistyczne	łącznie liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej		Liczba przestępstw łącznie jednostki		Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	1840	1789	21	28	11,41	10,62
B	1473	1437	39	37	26,48	25,75
C	341	373	2	3	5,87	8,04
D	1391	1371	24	15	17,25	10,94
E	767	757	15	21	14,35	27,74
F	193	208	5	4	25,91	19,23
CZARNE	6005	5935	106	108	17,65	18,20
woj. Pomorskie					27,68	
Polska					29,06	

Wskaźnik przestępczości dla miasta Czarne jest niższy od wartości referencyjnej w województwie pomorskim. Najwięcej przestępstw zostało stwierdzonych w starej części miasta (jednostka urbanistyczna „B”) oraz części wschodniej miasta „F”. Niepokojący jest wysoki wskaźnik przestępczości w roku 2014 w jednostce urbanistycznej „E” oraz „B”.

Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności

Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w Czarnem jest bardzo wysoka. W 2013 r. stwierdzono 20 zdarzeń tego typu, natomiast w 2014 r. było ich już 30. Podobnie jak przy ogólnej liczbie przestępstw, z powodu braku danych według stanu na koniec 2012 r., dane z 2013 r. zostały przyjęte dla 2012 r.

Tabela nr 5. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności

Jednostki urbanistyczne	Łącznie liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej		Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece łącznie jednostki		Liczba przestępstw na 10 tys. ludności	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	1840	1789	7	10	38,04	55,90
B	1473	1437	7	14	47,52	97,43
C	341	373	1	0	29,33	0,00
D	1391	1371	2	3	14,38	21,88
E	767	757	2	2	19,14	26,42
F	193	208	1	1	51,81	48,08
CZARNE	6005	5935	20	30	33,31	50,55
woj. Pomorskie					6,24	
Polska					8,4	

Wskaźnik przestępstw przeciwko rodzinie i opiece jest bardzo wyższy od wartości referencyjnej w województwie pomorskim. Najwięcej przestępstw zostało stwierdzonych w starej części miasta (jednostka urbanistyczna „B”), części wschodniej miasta „F” oraz w jednostce „A”. Niepokojący jest tak wysoki wskaźnik, wskazuje on jednoznacznie, iż istnieje problem z tego rodzaju przestępczością.

Wskaźniki fakultatywne:

- 1) Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę;
- 2) Wielkość zaległości czynszowych;
- 3) Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym;
- 4) Odsetek dzieci i młodzieży nieotrzymujących promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 5) Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 6) Liczba ofiar przemocy na 1000 osób;
- 7) Czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności;
- 8) Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze;
- 9) Inne zaproponowane wskaźniki analizujące sytuację społeczną przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań miasta oraz możliwości pozyskania danych.

Do oceny sytuacji kryzysowej w podsystemie społecznym wybrano następujące wskaźniki fakultatywne odniesione do średniej wartości w całym mieście :

- 1) Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę;
- 2) Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach;
- 3) Liczba ofiar przemocy na 1000 osób;
- 4) Czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności;

Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę

Dane zostały udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej. Ukazują one, że w roku 2012 z pomocy rodzinie korzystało 219 rodzin, natomiast w roku 2014 - 209 rodzin.

Tabela nr 6. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę

Jednostki urbanistyczne	Liczba rodzin korzystających z pomocy		Ogólna wielkość zasiłków		Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	68	59	155 633,53	169 221,25	2 288,73	2 868,16
B	77	79	557 037,37	224 381,88	7 234,25	2 840,28
C	3	5	10 807,36	26 739,05	3 602,45	5 347,81
D	33	28	68 181,02	58 703,80	2 066,09	2 096,56
E	38	37	97 819,72	125 469,78	2 574,20	3 391,08
F	0	1	0,00	3 492,00	0,00	3 492,00
Czarne	219	209	889 479,00	608 007,76	4 061,55	2 909,13

Ilość rodzin korzystających z pomocy wskazuje jednoznacznie, iż społeczeństwo potrzebuje pomocy i wsparcia. Największa ilość rodzin została wsparta pomocą w jednostce urbanistycznej „B” i w roku 2012 wyniosła znacznie wyżej niż średnia wielkość zasiłków. W roku 2014 wartość powyżej średniej w całym mieście wielkości zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę został stwierdzony w jednostce urbanistycznej „C”, „E” i „F”.

Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach

W Czarnej funkcjonuje jedna szkoła podstawowa i jedno gimnazjum. Do sprawdzianu po 6 klasie przystępowało co roku około siedemdziesięciu uczniów. Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zostały wyliczone na podstawie danych udostępnionych przez szkołę według miejsca zamieszkania uczniów. Wskaźnik nie uwzględnia wszystkich uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej, tj. uczniów zamieszkałych poza miastem Czarne.

Tabela nr 6. Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych

Jednostki urbanistyczne	Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty		
	2012/2013	2014/2015	
	Punkty	Część 1 (%)	Część 2 (%)
A	15,71	51,12	66,93
B	16,14	39,58	53,75
C	23,75	58,40	77,80
D	18,14	61,91	76,36
E	24,75	48,43	55,29
F	26,67	56,00	65,00
Czarne	19,02	51,16	65,58
woj. Pomorskie	23,69	66	77
Polska	24,03	67	78

Średnie wyniki w szkole podstawowej w Czarnem w roku 2012/2013 są niższe niż średnia w województwie pomorskim, cztery jednostki urbanistycznej „A”, „B”, „C” i „D” są poniżej wskaźnika średniej gminy. Najłabsze wyniki zostały uzyskane w jednostce urbanistycznej „A”. W roku 2014/2015 wyniki wypadły jeszcze słabiej, widzimy tu już, że wszystkie jednostki są poniżej wskaźnika referencyjnego dla województwa pomorskiego. Jednoznacznie wskazuje, to iż należy zwrócić szczególną uwagę na szkolnictwo podstawowe.

W Czarnej funkcjonuje jedno gimnazjum. W poniższej tabelach zostały przedstawione średnie wyniki egzaminu dla uczniów mieszkających w mieście Czarne w roku szkolnym 2012/2013 i 2014/2015. Do gimnazjum uczęszczają także uczniowie mieszkający w gminie Czarne, którzy nie zostali ujęci w powyższym zestawieniu.

Tabela nr 7. Wyniki egzaminów państwowych w gimnazjum w roku 2012/2013

Jednostki urbanistyczne	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego							
	2012/2013							
	GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R	GN-P	GN-R
A	55,6	56,47	36,33	51,07	57,15	49,38	56,50	
B	46,08	47,75	40,58	47,92	50,55	25,00	35,00	
C	55,33	57,17	46,17	48,67	55,17	51,50		
D	61,71	62,76	43,59	60,94	68,00	70,5	45,00	15,00
E	55,64	54,71	39,86	56,79	67,64	83,67	38,67	43,00
F	65,50	61,00	53,50	61,00	64,00	75,00		
Czarne	55,73	56,33	41,14	54,33	60,72	61,37	44,25	29,00
woj. Pomorskie	60	56	47	57	63	46	55	34
Polska	62	58	48	59	63	45	58	40

Po przeprowadzeniu analizy wyników egzaminów gimnazjalnych w roku szkolnym 2012/2013, można stwierdzić, iż w jednostce urbanistycznej „B” w każdej części są one poniżej średniej w szkole. Ogólnie wynik wypadają bardzo nisko w porównaniu do średnic wyników w województwie pomorskim i Polsce. Ukazuje to problem związany z poziomem nauczania w mieście.

Tabela nr 8. Wyniki egzaminów państwowych w gimnazjum w roku 2014/2015

Jednostki urbanistyczne	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego							
	2014/2015							
	GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R	GN-P	GN-R
A	64,46	64,85	36,38	42,20	60,27	38,33	31,50	20,00
B	56,00	57,5	42,13	47,38	79,2	64,25	53,00	16,5
C	63,14	59,43	48,71	49,00	80,57	51,29		
D	66,54	64,23	42,85	43,15	60,55	42,50	47,50	23,00
E	57,29	59,43	33,71	40,86	63,20	57,50	51,5	0,00
F	50,00	69,00	62,00	54,00	90,00	73,00		
Czarne	62,12	62,02	40,94	46,04	67,375	51,75	45,875	19,00
woj. Pomorskie	61	58	45	47	61	42	51	29
Polska	63	60	46	48	64	45	56	37

Analiza średnich wyników egzaminu gimnazjalnego w roku 2014/2015 ukazuje problemy z niskim wynikiem w jednostkach urbanistycznych „A” i „E”. Wyniki ogólnie są bardziej zadowalające, niż w roku szkolnym 2012/2013 ale i tak należy monitorować i prowadzić działania w celu osiągnięcia jeszcze lepszych wyników.

Liczba ofiar przemocy na 1000 osób

Interwencje dotyczące przemocy domowej dokumentowane są za pomocą procedury „Niebieskiej Karty”. Informacje o liczbie niebieskich kart zostały udostępnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnem, jako jednostka odpowiedzialna za podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą.

Tabela nr 9. Liczba ofiar przemocy na 1000 osób

Jednostki urbanistyczne	Liczba niebieskich kart		Liczba niebieskich kart na 1 tys. ludności	
	2012	2014	2012	2014
A	4	8	2,17	4,47
B	3	5	2,04	3,48
C	0	0	0,00	0,00
D	0	3	0,00	2,19
E	0	0	0,00	0,00
F	0	2	0,00	9,62
CZARNE	7	18	1,17	3,03

W roku 2012 zostało wydanych 7 niebieskich kart w jednostkach urbanistycznych „A” i „B”. W roku 2014 został zanotowany znaczny wzrost ofiar przemocy, gdyż zostało wydanych 18 niebieskich kart. Odnotowano ofiary przemocy w jednostkach urbanistycznych „F”, „A” i „B”.

Czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności

Według danych Posterunku Policji w Czarne w 2012 r. stwierdzono w mieście 18 przestępstw z udziałem nieletnich, w roku 2014r. nastąpił spadek przestępstw i odnotowano ich tylko 9.

Tabela nr 10. Czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności

Jednostki urbanistyczne	Liczba czynów karalnych nieletnich		Liczba czynów karalnych nieletnich na 1 tys. ludności	
	2012	2014	2012	2014
A	4	3	2,17	1,68
B	7	1	4,75	0,70
C	0	0	0,00	0,00
D	4	3	2,88	2,19
E	2	1	1,91	1,32
F	1	1	5,18	4,81
CZARNE	18	9	3,00	1,52

W roku 2012 w jednostce urbanistycznej „B” i „F” odnotowano znacznie wyższy wskaźnik liczby czynów karalnych nieletnich na 1 tys. Ludności, niż średnia w mieście Czarne. W roku 2014r. ogólnie liczba czynów karalnych jest niższa niż w roku 2012, największe odchylenie od średniej wystąpiło w jednostce urbanistycznej „F”.

3.2. Podsystem gospodarczy

Wskaźniki obowiązkowe:

- 1) Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób;
- 2) Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności;
- 3) Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2012r. w Czarnej liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze Regon wyniosła 208. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób odnosi się do podmiotów wg adresu zamieszkania właściciela i ma ukazać poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście Czarne.

Tabela nr 11. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

Jednostki urbanistyczne	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg miejsca zamieszkania	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób
	2012	2012
A	56	3,04
B	52	3,53
C	14	4,11
D	46	3,31
E	28	3,65
F	12	6,22
Czarne	208	3,46
woj.Pomorskie		11,6
Polska		10,3

Średnia wartość wskaźnika liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w mieście Czarne, jest bardzo niski w porównaniu do województwa pomorskiego i Polski (wszystkie jednostki

urbanistyczne wykazały się niższym wskaźnikiem). W jednostce urbanistycznej „A” i „D” można zauważyć wartość wskaźnika niższą niż średnia w mieście. Natomiast we wszystkich jednostkach wskaźnik jest niższy od średnie referencyjnej wskaźnika w województwie pomorskim i kraju. Jest to oznaka, iż miasto jest mało przyjazne do rozwoju przedsiębiorczości.

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Czarne wzrasta, podobnie jak w województwie pomorskim i w kraju, co potwierdza postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Tabela nr 12. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

Jednostki urbanistyczne	łącznie liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym		Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	1840	1789	269	305	14,6	17,0
B	1473	1437	290	310	19,7	21,6
C	341	373	26	26	7,6	7,0
D	1391	1371	184	239	13,2	17,4
E	767	757	97	114	12,6	15,1
F	193	208	18	20	9,3	0,30
CZARNE	6005	5935	884	1014	14,7	17,1
woj. Pomorskie					16,4	
Polska					17,8	

W jednostce urbanistycznej „B” można zauważyć, iż wskaźnik w roku 2012 i 2014 jest wyższy od średniej w mieście oraz od województwa pomorskiego i kraju. Potwierdza to, fakt iż strefę „B” zamieszkują w dużej mierze osoby starsze. W roku 2014 w jednostce urbanistycznej „D” można zauważyć dość znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym, w odniesieniu do zmniejszającej się ilości osób.

Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

Cechą decydującą o szansach bezrobotnych na rynku pracy jest w dużej mierze poziom wykształcenia i posiadane kwalifikacje osób pozostających bez pracy. Posiadane umiejętności oraz wykształcenie, są to cechy decyzyjne w skutecznym poszukiwaniu pracy i mobilności w jej znalezieniu.

Tabela nr 13. Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych

Jednostki urbanistyczne	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej łącznie		Liczba bezrobotnych		Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	11	28	126	126	8,73	22,22
B	20	46	136	126	14,71	36,51
C	0	2	15	11	0,00	18,18
D	9	20	84	76	10,71	26,32
E	10	15	61	56	16,39	26,79
F	1	2	8	12	12,50	16,67
CZARNE	51	113	430	407	11,86	27,76
woj. Pomorskie					28,34	
Polska					27,29	

W roku 2012 wskaźnik odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych jest znacznie niższy niż średnia dla województwa pomorskiego i kraju. W roku 2014 można zaobserwować duży wzrost liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych. Najwyższy wskaźnik odnotowano w jednostce urbanistycznie „B”.

Wskaźniki fakultatywne:

- 1) Średnia wartość gruntu na analizowanym obszarze;
- 2) Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości;

- 3) Poziom dochodów ludności określany poprzez wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych na analizowanym obszarze względem średniej miasta;
- 4) Inne zaproponowane wskaźniki analizujące sytuację społeczną przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań miasta oraz możliwości pozyskania danych.

Do oceny sytuacji kryzysowej w podsystemie gospodarczym wybrano następujący wskaźnik fakultatywny odniesiony do średniej wartości w całym mieście :

- 1) Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości

Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości

Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości z obszaru terenu miasta Czarne została wyliczona na podstawie zestawienia z rejestru wymiarowego w podatku od nieruchomości

Tabela nr 14. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości

Jednostki urbanistyczne	Łącznie liczba mieszkańców w jednostce urbanistycznej		Wielkość dochodu gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł		Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca w odniesieniu do średniej miasta	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
A	1840	1789	175 990,42	207 864,98	95,65	116,19
B	1473	1437	68 968,78	84 693,76	46,82	58,94
C	341	373	88 674,39	111 104,54	260,04	297,87
D	1391	1371	160 077,30	201 645,30	115,08	147,08
E	767	757	117 348,94	134 789,07	153,00	178,06
F	193	208	11 854,56	31 141,54	61,42	149,72
CZARNE	6005	5935	622 914,39	771 239,19	103,73	129,95

Najniższe dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na jednego mieszkańca w roku 2012 i 2014 w stosunku do średniej miasta odnotowano w jednostkach urbanistycznych „A” i „B” w roku 2012 również w jednostce „F”.

3.3. Podsystem przestrzenny

Wskaźniki obowiązkowe:

- 1) udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.;
- 2) przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę;

Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Czarnem w mieście znajduje się 639 nieruchomości zamieszkałych. Jest 267 budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. Zgromadzone dane dotyczą stanu na koniec 2014 r., ze względu na specyfikę analizowanego wskaźnika można jednak przyjąć, że stosunek liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. do ich ogólnej liczby, nie uległ znacznym zmianom w stosunku do roku 2012.

Tabela nr 15. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.

Jednostki urbanistyczne	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970r.	Liczba budynków mieszkalnych ogółem	Udział budynków mieszkalnych przed 1970r. w ich ogólnej liczbie
	2014	2014	2014
A	55	80	68,75
B	69	83	83,13
C	13	120	10,83
D	31	129	24,03
E	79	175	45,14
F	20	52	38,46
CZARNE	267	639	41,78
woj. Pomorskie			42,3
Polska			46,5

Najstarsze budynki w Czarne znajdują się w jednostkach urbanistycznych „A” i „B” jest to stara część miasta i wskaźnik jest znacznie wyższy od wartości referencyjnej dla województwa pomorskiego i kraju. Również w jednostce urbanistycznej „E” można stwierdzić niewielkie odchylenie wskaźnika od wartości referencyjnej dla województwa.

Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę

Dane o powierzchni użytkowej lokali zostały zebrane na podstawie zestawienia z rejestru wymiarowego w podatku od nieruchomości.

Tabela nr 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę

Jednostki urbanistyczne	Liczba mieszkańców	Przeciętna powierzchnia lokalu	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę
	2012	2012	2012
A	1840	39482,83	21,5
B	1473	14878,11	10,1
C	341	8803,54	25,8
D	1391	26031,38	18,7
E	767	17070,33	22,3
F	193	5005,18	25,9
Czarne	6005	111 271,37	18,5
woj.Pomorskie			25
Polska			25,9

Największa powierzchnia użytkowa przypada na 1 w jednostkach urbanistycznych „E” i „C”. Z kolei najmniejsza powierzchnia użytkowa na 1 osobę przypada na mieszkańców w jednostce urbanistycznej „B”, i trochę większa w jednostce urbanistycznej „D”. W porównaniu do wskaźnika referencyjnego województwa pomorskiego i kraju, średnia wskaźnika dla miasta Czarne wypada poniżej.

Wskaźniki fakultatywne:

- 1) Niska dostępność do podstawowych usług lub słaba ich jakość (znacząca odległość do obiektów typu przedszkola, ośrodki zdrowia – np. poprzez średnią ważoną odległości itp.);
- 2) Udział budynków wymagających remontu;
- 3) Udział budynków generujących emisje niskie;

- 4) Inne zaproponowane wskaźniki analizujące sytuację społeczną przy uwzględnieniu wewnętrznych uwarunkowań miasta oraz możliwości pozyskania danych.

Do oceny sytuacji kryzysowej w podsystemie przestrzennym w zakresie możliwości pozyskania danych wybrano następujące wskaźniki fakultatywne odniesione do średniej wartości w całym mieście :

- 1) Dostęp do obiektów sportowych;
- 2) Udział budynków komunalnych w zasobach mieszkaniowych ogółem.

Dostęp do obiektów sportowych

W mieście Czarne na koniec 2014 roku funkcjonowało 18 obiektów sportowych tj. place zabaw, boiska, sale sportowe, hale sportowe itp.

Tabela nr 16. Dostęp do obiektów sportowych

Jednostki urbanistyczne	Liczba obiektów sportowych (hale i sale sportowe, orliki, baseny, stadion, boiska, place zabaw, inne obiekty)	Dostęp do obiektów sportowych - w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
	2014	2014
A	4	2,24
B	0	0,00
C	1	2,68
D	2	1,46
E	7	9,25
F	4	19,23
Czarne	18	3,03

Jednostki urbanistyczne „E” i „F” wykazały się tylko znacznie wyższym wskaźnikiem dostępu do obiektów sportowych w przeliczeniu na 1000 osób od średnie miasta. Pozostałe jednostki są poniżej średnie, a jednostka urbanistyczna „B” nie posiadała żadnego obiektu sportowego.

Udział budynków komunalnych w zasobach mieszkaniowych ogółem

W mieście Czarne ogólna ilość budynków na koniec 2012 roku wynosiła 639, w tym budynki komunalne 11 obiektów. Obiekty te są w 100% własnością gminy Czarne.

Tabela nr 17. Udział budynków komunalnych w zasobach mieszkaniowych ogółem

Jednostki urbanistyczne	Liczba budynków komunalnych	Liczba budynków mieszkalnych ogółem	Udział budynków komunalnych w ich ogólnej liczbie
	2014	2014	2014
A	6	80	7,50
B	4	83	4,82
C	0	120	0,00
D	0	129	0,00
E	1	175	0,57
F	0	52	0,00
CZARNE	11	639	1,72

W jednostkach urbanistycznych „A” i „B” stwierdzono zwiększony wskaźnik udziału budynków komunalnych w ogólnej ich liczbie w stosunku do średniego wskaźnika miasta Czarne.

4. Wnioski końcowe

Do podsumowania całości wzięto wskaźniki z analizy przeprowadzonej w podrozdziałach od 3.1 do 3.3.

Podsystem społeczny

Jednostki urbanistyczne	Wskaźniki obowiązkowe				Wskaźniki fakultatywne				
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	Średnie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty (punktu)	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego	Liczba niebieskich kart na 1 tys. ludności	Liczba czynów karalnych nieletnich na 1 tys. ludności
	2012	2012	2012	2012	2012	2012/2013	2012/2013	2012	2012
A	TAK	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK	NIE
B	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
C	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE
D	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE
E	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
F	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK

W podsystemie społecznym tylko jedna jednostka urbanistyczna „B” spełnia wymaganą liczbę wskaźników obowiązkowych (trzy) i fakultatywnych (minimum trzy).

Podsystem gospodarczy

Jednostki urbanistyczne	Wskaźniki obowiązkowe			Wskaźniki fakultatywne
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca w odniesieniu do średniej miasta
	2012	2012	2012	2012
A	TAK	NIE	NIE	TAK
B	TAK	TAK	NIE	TAK
C	TAK	NIE	NIE	NIE
D	TAK	NIE	NIE	NIE
E	TAK	NIE	NIE	NIE
F	TAK	NIE	NIE	TAK

W podsystemie gospodarczym jedna jednostka urbanistyczna „B” spełnia wymaganą liczbę wskaźników obowiązkowych (dwa) i fakultatywnych (minimum jeden).

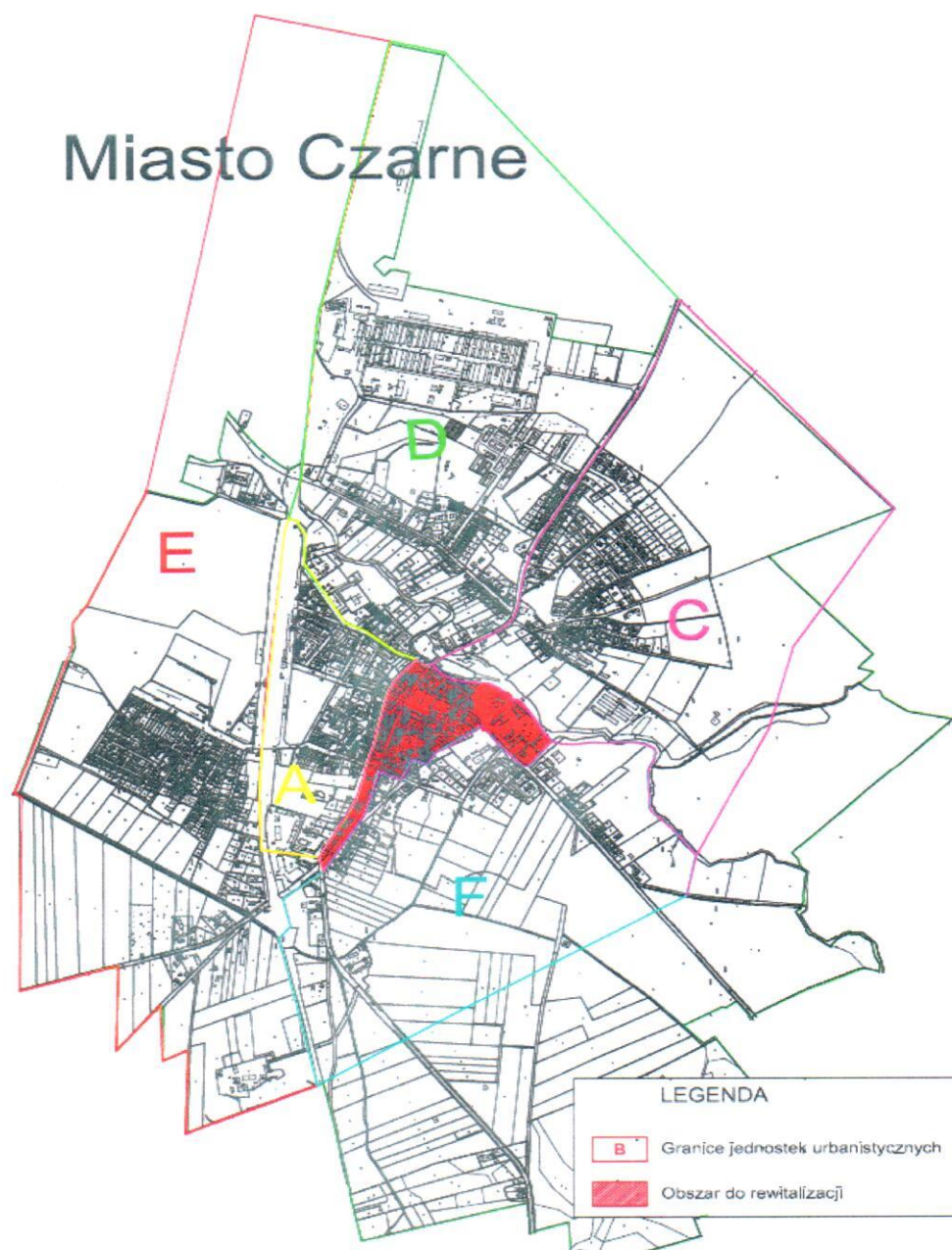
Podsystem przestrzenny

Jednostki urbanistyczne	Wskaźniki obowiązkowe		Wskaźniki fakultatywne	
	Udział budynków mieszkalnych przed 1970r. w ich ogólnej liczbie	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	Dostęp do obiektów sportowych - w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Udział budynków komunalnych w ich ogólnej liczbie
	2012	2012	2012	2012
A	TAK	NIE	TAK	TAK
B	TAK	TAK	TAK	TAK
C	NIE	NIE	TAK	NIE
D	NIE	TAK	TAK	NIE
E	TAK	NIE	NIE	NIE
F	NIE	NIE	NIE	NIE

W podsystemie przestrzennym dwie jednostki urbanistyczna „A” i „B” spełniają wymaganą liczbę wskaźników obowiązkowych (jeden) i fakultatywnych (minimum dwa).

4. Rewitalizacja – obszary wskazane

Zgodnie z „Załoženiami do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”, przyjętymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego wymagane kryteria społeczne, gospodarcze i przestrzenne wypełnia tylko jednostka urbanistyczna „B”. Po dokonanej analizie zdiagnozowano, iż należy także dokonać wdrożeń działań rewitalizacyjnych w jednostce urbanistycznej „A”.

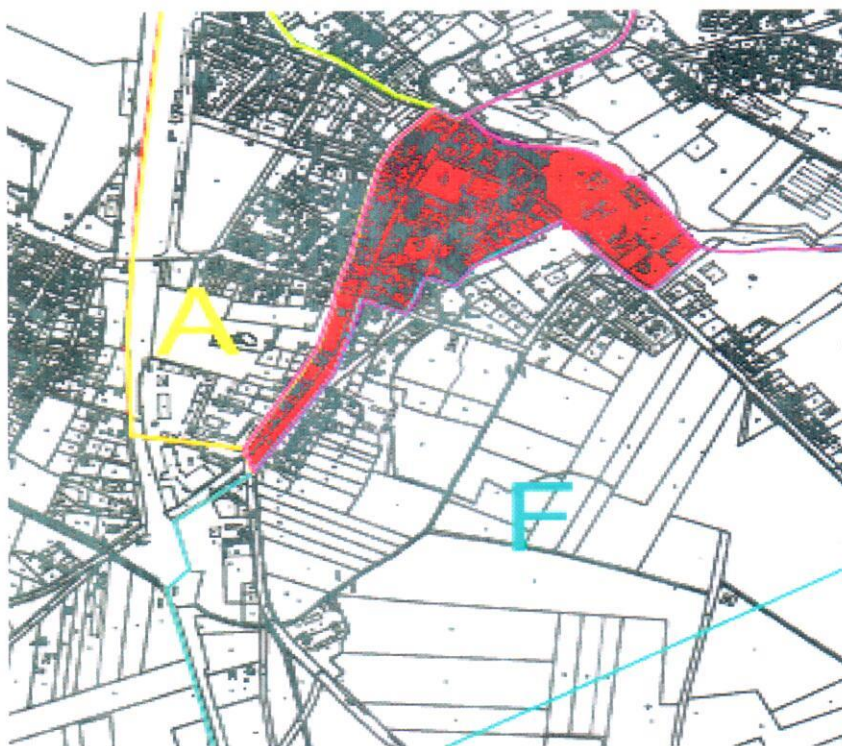

Rys. 2. Obszar wskazany do rewitalizacji.

Obszar zdiagnozowany to stara część miasta, w której stwierdzono natężenie problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Obszar ten zamieszkuje nieco ponad 24 % ludności ogółu, z czego prawie co 13 osoba korzysta z pomocy społecznej. W obszarze zanotowano największą ilość przestępstw, co spowodowane jest centralnym położeniem obszaru oraz lokalizacją różnego rodzaju usług. Jest to teren najbardziej oblegany i tętniący życiem w mieście Czarne.

Uczniowie zamieszkali na terenie obszaru wykazali się najniższymi wynikami ze sprawdzianu szóstoklasistów i gimnazjalistów. Słaby potencjał gospodarczy został ukazany na podstawie wysokiego odsetku bezrobotnych z niskim wykształceniem. Również liczba przestępstw przeciwko rodzinie oraz czyny karalne nieletnich ukazują w obszarze problemy, gdyż przewyższają wskaźniki porównawcze. Obszar ten charakteryzuje się starą zabudową powstałą przed 1970r. oraz występowaniem budynków komunalnych.

Przeprowadzona analiza poszczególnych wskaźników społecznych, gospodarczych i przestrzennych wykazała, iż w jednostce urbanistycznej „B” występuje typowa sytuacja kryzysowa i należy podjąć działania rewitalizacyjne.

Rys. 3. Jednostka urbanistyczna „B” przewidziana do rewitalizacji.